

Ямковий М.В., аспірант кафедри
публічного управління, адміністрування та
соціальної роботи Національний університет охорони
здоров'я України імені П.Л.Шупика

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ МЕДИЧНОЮ ДОПОМОГОЮ ЯК ЧИННИК НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ

Ефективність організаційно-економічного механізму публічного управління наданням медичної допомоги визначає здатність держави забезпечувати громадянам рівний доступ до якісних медичних послуг та гарантувати стійкість системи охорони здоров'я під час криз. Підтримка належного рівня медичної безпеки розглядається як критично важливий аспект національної безпеки, адже медична система є ключовою інфраструктурою держави та безпосередньо впливає на соціальну стабільність і демографічний розвиток.

Сучасні дослідження підкреслюють, що результативне управління медичною допомогою потребує ефективної координації фінансових інструментів, регуляторних заходів і стратегічного планування [1]. Організаційно-економічний механізм повинен забезпечувати відповідність між потребами населення, ресурсними можливостями системи та державними політичними інструментами. Особливу увагу слід приділяти моделям розподілу фінансів та контролю за їх ефективним використанням, що дозволяє мінімізувати ризики нераціонального витрачання бюджетних коштів [2].

У періоди воєнних дій або інших кризових ситуацій важливим компонентом механізму є його гнучкість та здатність швидко реагувати на зміни. Безперебійне функціонування служб екстреної медичної допомоги, координація між закладами охорони здоров'я, логістика медичних ресурсів та можливість швидкого розгортання мобільних медичних підрозділів виступають ключовими елементами національної безпеки [3].

Розвиток електронних систем управління сприяє прозорості прийняття рішень, підвищує ефективність моніторингу та забезпечує інформаційну інтеграцію між різними рівнями медичної системи. Інвестиції у цифрову

інфраструктуру, телемедицину та автоматизовані системи контролю ресурсів підвищують стійкість системи охорони здоров'я та її адаптивність до загроз [4].

Отже, організаційно-економічний механізм публічного управління медичною допомогою є не лише інструментом забезпечення доступності та якості послуг, але й важливою складовою національної безпеки, що формує спроможність держави ефективно реагувати на внутрішні та зовнішні виклики. Подальше удосконалення цього механізму потребує зміцнення інституційної спроможності органів влади на національному та регіональному рівнях. Одним із пріоритетів є підвищення ефективності стратегічного планування, що включає довгострокове прогнозування потреб населення, оцінку ризиків для медичної системи та формування резервів для реагування на надзвичайні ситуації. Важливим аспектом є створення інтегрованих моделей управління, здатних поєднувати державні, комунальні та приватні ресурси в умовах обмеженого фінансування та зростання потреб у медичних послугах.

Ключовим елементом механізму є також удосконалення кадрової політики в охороні здоров'я. Дефіцит медичних працівників, нерівномірний розподіл фахівців та низька мотивація персоналу створюють загрози національній безпеці, знижуючи стійкість системи під час кризових навантажень. Впровадження стимулюючих фінансових заходів, програм професійного розвитку та цифрових платформ для управління персоналом сприятиме підвищенню якості медичних кадрів і зменшенню регіональних диспропорцій.

Особливу увагу слід приділяти розвитку партнерств між державою, громадами та приватним сектором. Публічно-приватні проєкти у сфері медичної інфраструктури, логістики ліків, розвитку екстреної медичної допомоги та цифрових сервісів дозволяють зменшувати фінансове навантаження на бюджет і підвищувати гнучкість системи. Ефективність таких партнерств значною мірою залежить від прозорості регуляторної бази та чіткості процедур контролю використання ресурсів.

Не менш важливим є формування сталих каналів комунікації між владою та населенням. Довіра громадян до системи охорони здоров'я є критичною складовою національної безпеки, оскільки впливає на готовність населення дотримуватися рекомендацій у кризових ситуаціях. Інформаційна відкритість, публічний моніторинг показників, цифрові сервіси та залучення громадськості до обговорення медичних реформ підвищують якість управлінських рішень і зміцнюють соціальну стабільність.

Таким чином, організаційно-економічний механізм публічного управління медичною допомогою трансформується від традиційного адміністрування до системи стратегічного, ризик-орієнтованого та інтегрованого управління, здатної забезпечувати медичну та національну безпеку в умовах багатовимірних викликів.

Список використаних джерел

1. Дунда Л. Публічне управління системою охорони здоров'я: концептуальні засади.
2. Жаліло Я. Національна безпека держави: економічні аспекти.
3. WHO. Health emergency preparedness and response systems.
4. OECD. Health system resilience in crisis contexts.c